

معرفی

ضمیمه نوجوان

شماره ۷۴ ■ مهر ۱۴۰۰

نوجوان
معلم

معین الدین
هاشمی

به مناسبت میلاد حضرت رسول (ص) پیشنهادهای این هفته از جنس دیگری است

من یا ما؛ مساله این است

سه شنبه‌ای که گذشت، آغاز هفته وحدت بود. این هفته با روز تولد رسول خدا (ص) به روایت اهل سنت شروع و به روز تولد ایشان به روایت شیعه ختم می‌شود. بله، دو گروه، دو روز مجزا را به عنوان زادروز ایشان می‌دانند و صد البته، دوبار تولد گرفتن، بهتر از یک بار است.

اما نکته مهم، مفهومی است که میان این دو روز باید به آن برسیم. این اختلاف نظر درباره روز تولد، بهترین فرصت برای صحبت کردن درباره چیزی غیر از اختلافات است. پیامبر (ص)، در هر روزی به دنیا می‌آمدند، باز همین سخنانی را می‌گفتند که امروز به ما رسیده. باز هم نگران اوضاع ما بعد از خودشان بودند. باز هم به می‌گفتند چگونه دست خدا را بگیریم... رسول خدا فرمود: دست خدا، بر سر جماعت است.

جنگ جنگ تا روز قیامت

شاید همیشه با خودمان فکر کرده‌ایم که چرا اوضاع خاورمیانه این‌گونه است؟ جنگ، ترور، انفجار، همیشه خبر اول این جغرافیا است و هرکسی که اینجا متولد می‌شود، همیشه این نارضایتی را با خودش حمل می‌کند. علت چیست؟ مشکل کجاست؟ آیا همیشه اینجا، منطقه پر آشوب بوده؟

یکی از دلایل اصلی، اختلافات قومی، نژادی، عقیدتی و... است. خاورمیانه، همیشه پر بوده است از گروه‌های مختلف مردم با باورهای متفاوت که شاید گاهی این باورها، در تضاد با هم باشند. اقوام و نژادهایی با هم تعارضاتی دارند که اگر تشدید شود، آتش درگیری بینشان بالا می‌گیرد. البته در همه جای دنیا این وضعیت است، اما چارادر خاورمیانه، به خشونت منتهی می‌شود؟ برای جواب دادن به این سوال، باید تاریخ خواند. هم تاریخ کهن این منطقه و هم تاریخ معاصرش. خاورمیانه‌ای که ما می‌شناسیم، عمری حدود ۵۰ ساله دارد.

دیوید فرامکین، نویسنده و مورخ و حقوقدان برجسته، سال ۱۹۳۲ در آمریکا متولد شد. فرامکین، تاکنون هفت کتاب نوشته است، اما شهرت او بیش از همه برای نوشتن کتاب تحسین شده‌ای است به نام «صلحی که همه صلح‌ها را بر باد داد» که آن را سال ۱۹۸۹ نوشت و نامزد جایزه پولیتزر هم شد.

ماجرای این صلح چه بود؟ اگر بخواهیم خلاصه بگوییم: صد سال پیش، جنگ جهانی اول رخ داد (۱۹۱۴-۱۹۱۸). یک طرف متحدین (آلمان و امپراتوری عثمانی و مجارستان) بود. طرف دیگر متفقین (بریتانیا، فرانسه، روسیه و اواخر جنگ، آمریکا). متحدین در نهایت شکست خوردند. امپراتوری عثمانی سقوط کرد. اینجا باید نکته مهم را گفت: بخش اعظم خاورمیانه در آن زمان، فقط یک کشور بود که همین عثمانی بود.

عراق، سوریه، ترکیه، اردن، فلسطین و... هویت مجزا نداشتند. همگی زیر پرچم عثمانی بودند. با سقوط عثمانی، سرزمین‌ها توسط متفقین اشغال شد. بعد هم طبیعتاً بین این کشورهای اروپایی، سر تصاحب این سرزمین‌ها دعوا شد. در نهایت رفتند و صلح کردند؛ صلحی که همه صلح‌ها را بر باد داد. طوری این سرزمین‌ها مرزبندی کردند که تقایم در آن دشمنی باشد... فقط یک نمونه از نتایج شاهکار آن صلح، مساله فلسطین و اسرائیل است!

نشر ماهی این کتاب را سال ۱۳۸۸ با ترجمه حسن افشارروانه بازار کتاب ایران کرد. علی بندری نیز آن را به فارسی برگردانده که در مجموعه یادگست بی‌پلاس منتشر شده است.

رسالت

سالیان زیادی از ورود سینما به کشورهای اسلامی می‌گذرد، اما تعداد آثار شاخصی که درباره حضرت محمد (ص) ساخته شده، به انگشتان یک دست هم نمی‌رسد. در بین همین آثار، بدون شک گل سرسیدشان، فیلم رسالت است (که در ایران به محمد رسول الله مشهور شده). این فیلم سال ۱۹۷۶ توسط کارگردان سواری-آمریکایی مصطفی عقاد ساخته شد. مصطفی عقاد این اثر را با تکیه بر اشترکات شیعیان و اهل سنت ساخت. رسالت، زندگی پیامبر را از ۴ سالگی و آغاز رسالتش روایت می‌کند و تاجح الوداع و وفات پیامبر پیش می‌رود. به خاطر حساسیت‌ها، چهره پیامبر (ص)، امیرالمؤمنین (ع) و خلفای راشدین در طول فیلم نمایش داده نمی‌شود. این شاید روی کاغذ، یک نقطه ضعف باشد اما مصطفی عقاد آن را به نقطه قوت تبدیل کرده است. در تمام طول فیلم، ما تصویر P.O.V (زاویه نگاه) رسول خدا را داریم. یعنی ایشان را نمی‌بینیم اما آن چیزی را می‌بینیم که پیغمبر می‌بیند. چشم ما با چشم رسول خدا همسو می‌شود و بیشترین احساس نزدیکی را به حضرتش داریم. اما از لحاظ بصری، نقش اصلی این فیلم را باید شخصیت جناب حمزه (ع)، عموی پیامبر دانست؛ حمزه شیرافکن، مردی که قدم‌هایش، لریزه برپیکر دشمنان می‌انداخت. نقش ایشان را آنتونی کوئین افسانه‌ای بازی می‌کند. او شمایل بی‌تکرار می‌سازد که بارها و بارها می‌توانی تماشايش کنی و خسته نشوی. (مصطفی عقاد، فیلم دیگری هم دارد به نام شیر صحرا و نقش اصلی در آنجا هم آنتونی کوئین است. توصیه می‌کنم آن فیلم را هم ببینید.)

شهرت دیگر این فیلم برای موسیقی‌اش است. موسیقی متن این اثر را موریس ژار، از آهنگسازان بزرگ این عرصه و برنده سه جایزه اسکار ساخت. موسیقی حماسی و دراماتیک فیلم، تماشاگر را مسحور خودش می‌کند و بخشی از قصه‌گویی بر دوش همین موسیقی بی‌نظیر است.

این هفته احتمالاً فیلم رسالت با همان محمد رسول الله، از تلویزیون پخش شود. پیشنهاد می‌کنم با نگاهی خاص فیلم را تماشا کنید. روند پیشرفت مسلمان را در کنار شکست‌هایشان بگذارید. علت شکست و پیروزی‌ها در این فیلم به خوبی دیده می‌شود. جایی که مسلمین با ایمان به خدا و اتحاد، جلوی کفار ایستادند و پیروز شدند. عامل شکست‌ها، اغلب ضعف ایمان، به دنبالش دنیاخواهی و در نهایت، تفرقه و چند دستگی بود. این اصل در تمام تاریخ اسلام وجود داشته و دارد.

